

Beslut om upphävande av del av Lovö naturreservat, Ekerö kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att upphäva sitt förordnande den 17 mars 2014 (dnr. 511-24286-2012) om naturreservat för den del av Lovö naturreservat som är markerad på beslutskartan, bilaga 1.

Länsstyrelsens föreskrifter för Lovö naturreservat ska, i den del som upphävandet avser, upphöra att gälla tre veckor efter den dag då författningen utkommer från trycket i länets författningssamling.

Villkor om kompensationsåtgärd

Som villkor för beslutet gäller att följande kompensationsåtgärd ska genomföras, i enlighet med 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken. Senast två år efter att detta beslut har vunnit laga kraft ska Fortifikationsverket avsätta minst 30 hektar mark för områdesskydd. Marken ska till övervägande del ha så höga naturvärden eller kulturvärden att Länsstyrelsen bedömer att den är värd att skydda enligt 7 kap. miljöbalken. Det ska vara skogsmark, odlingsmark eller våtmark, eller en kombination av dessa markslag. Marken bör vara ett enda sammanhängande område och ska ligga i Stockholms län.

Bakgrund och bedömning

Länsstyrelsen beslutade den 17 mars 2014 att inrätta Lovö naturreservat (dnr. 511-24286-2012).

Fortifikationsverket har begärt att Länsstyrelsen upphäver delar av reservatet runt totalförsvarets anläggning i syfte att verksamheten där enklare ska kunna utvidgas.

Enligt undantag från föreskrifterna för Lovö naturreservat, föreskrift D7, får Försvarets radioanstalt (FRA) uppföra byggnader och utföra andra åtgärder som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur. Sådana åtgärder ska föregås av samråd med

Länsstyrelsen, något som har ägt rum inför de förändringar i området som nu planeras. Länsstyrelsen bedömer därför att pågående och planerade anläggningar och åtgärder är förenliga med nu gällande reservatsföreskrifter. Emellertid är dessa anläggningar och åtgärder av en sådan karaktär att de markytor som berörs kommer att hårdgöras eller på annat sätt upphöra att vara naturmark. Merparten kommer dessutom inte längre att vara allemansrättsligt tillgänglig eftersom området avses hägnas in med säkerhetsstängsel. Skälen till att skydda dessa markytor som naturreservat minskar därmed avsevärt, eftersom både naturvärden och friluftsvärden försvinner. Det är därför inte längre rimligt att FRA ska behöva samråda med Länsstyrelsen om framtida åtgärder i det berörda området.

Anläggningen etablerades på sin nuvarande plats under 1940-talet och är av en sådan karaktär att den knappast kan flyttas. Istället behöver expansion av verksamheten ske genom utvidgning av nuvarande anläggning. Frågan om alternativ lokalisering har därför inte utretts vidare.

Länsstyrelsen bedömer att det minskade skyddsvärdet av berört markområde som naturreservat samt totalförsvarets behov i kombination med företrädesbestämmelsen för försvarsintresset i 3 kap. 10 § miljöbalken och 4 kap. 1 § miljöbalken tillsammans utgör sådana synnerliga skäl som krävs för ett upphävande av förordnandet om naturreservat i berörd del. Reservatsbeslutet bör därför upphävas för den mark som tas i anspråk genom förändrad markanvändning.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet om upphävande av delar av reservatet innebär ett sådant intrång i naturvärdet att detta bör kompenseras i enlighet med 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att den kompensationsåtgärd som beslutet villkoras med, och som Länsstyrelsen samrått med Fortifikationsverket om, är tillräcklig i syfte att kompensera intrånget i naturvärdet i skälig utsträckning enligt den nämnda bestämmelsen.

Delar av fastigheterna Ekerö Hogsta 4:1, Rörby 1:1 och Drottningholm 1:1 har förts över från Statens fastighetsverk till Fortifikationsverket. Av dessa delar upphävs reservatet endast för de markavsnitt som kommer att tas i anspråk för anläggningens utveckling. Ytterligare markavsnitt av dessa tre fastigheter planeras att föras över till Fortifikationsverket, avsnitt som är nödvändiga för utbyggnaden.

Naturresevatet upphävs för dessa senare markavsnitt i sin helhet. Fortifikationsverkets avsikt är att sådan mark som har överförs, men som i slutändan inte tas i anspråk och som därför inte upphävs, återförs till Statens fastighetsverk.

Fortifikationsverket har inte någon önskan att ta över förvaltarskap för mark som ingår i naturresevatet. Statens fastighetsverk kvarstår därmed som förvaltare i naturvårdshänseende för de markområden som har förts över till Fortifikationsverket men som inte upphävs som naturresevat. Det rör sig om sammanlagt cirka 2,4 hektar mark i sydvästra respektive nordöstra delen av fastigheten Ekerö Rörby 2:1.

Riksintressen

Området är av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § samt för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken.

Lagrum

Enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 4-6 §§, om det finns synnerliga skäl. Beslut om upphävande eller dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturresevatet eller på något annat område, i enlighet med fjärde stycket samma lagrum.

Om ett område enligt 3 kap. 5-8 §§ miljöbalken är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, ska enligt 10 § första stycket företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området eller del av detta för en anläggning för totalförsvaret skall försvarsintresset ges företräde.

Av 4 kap. 1 § andra stycket miljöbalken framgår att bestämmelserna i första stycket p 2 och i 2-6 §§ inte utgör hinder för bland annat utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret.

Riksintresset – konsekvensbedömning från kulturmiljösynpunkt

Länsstyrelsen bedömer att utökningen av FRA:s verksamhet medför risk för påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövården Lovö-Drottningholm (Riksintressebeteckning AB 30). Motiveringen till riksintresset är kunglig slottsmiljö som huvudsakligen speglar 1600-

och 1700-talen, det odlingslandskap på Lovö som har präglats av kungligt markinnehav och närheten till slottet, samt gårdar med kontinuitet från förhistorisk tid.

De uttryck för riksintresset vilka påverkas är följande:

- Det öppna jordbrukslandskapet med relativt småskalig åkermark.
- Lovögårdarnas karaktär av välmående bondebygd med herrgårdslänkande bostadshus, stora äldre ekonomibygnader och alléer.
- Gårdarnas lokalisering till förhistoriska bebyggelselägen med de intilliggande gårdsgravfälten från järnåldern väl exponerade som mindre förhöjningar i landskapet.

Åtgärden medför såväl visuell, direkt och indirekt negativ påverkan på riksintresset. Delar av odlingslandskapet runt om anläggningen kommer att stänglas in och den historiska kontinuiteten vad gäller markanvändningen kommer där att brytas. Åtgärden bedöms övergripande medföra att kulturlandskapets riksintressanta värden blir svårare att utläsa, besöka och uppleva. Delar av riksintresset bedöms påverkas negativt visuellt då perimeterskydd och andra anläggningar kommer att ansluta direkt mot ett ålderdomligt odlingslandskap och framträda som ett avvikande och modernt inslag i landskapsbilden, vilket inte kan anses ansluta till den riksintressanta berättelsen. Särskilt stor negativ påverkan bedöms uppstå sett från Rörbyvägen och det öppna odlingslandskapet som ansluter till Drottningholm. Vidare påverkas landskapsbilden i väster negativt intill Hogsta och Rörby gård då bland annat ett skyddsstängsel kommer att löpa i direkt anslutning till de historiska gårdsmiljöerna. Det kommer att bli svårare att visuellt förstå samband i kulturlandskapet och tidsdjupet ner till förhistorisk tid då exempelvis vissa gravar kommer att ligga innanför staketet. Utvidgningen i nordost medför ingrepp i naturmark som inte bedöms påverka vyer från allmänna vägar eller visuellt framträda i landskapsbilden. Dock innebär utvidgningen att det blir svårare att röra sig inom kulturlandskapet.

Världsarvet – Konsekvensbedömning från kulturmiljösynpunkt

Utvidgningen av anläggningen påverkar världsarvets buffertzon. Det är det omgivande kulturlandskapet som bedöms påverkas negativt, se kommentarer ovan avseende riksintresse för kulturmiljövård. Dock bedömer länsstyrelsen att denna åtgärd inte kommer vara visuellt synlig från världsarvet.

Gränsdragning

Vid beslut om detta upphävande har den nya gränsen för reservatet utmed totalförsvarets anläggning längs olika sträckor anpassats till ny fastighetsgräns, stängseldragning, befintliga och planerade vägar, bussvändplats och cykelbanor, respektive ytor som tas i anspråk för ny bebyggelse. Det innebär bland annat att all mark som hamnar innanför det nya yttre skyddsstängslet samt en buffertzona om cirka tre meter, för verksamhet och skötsel längs stängslet, upphävs som naturreservat. Längs vissa sträckor är dock buffertzonen mindre bred, så att den aldrig går utanför fastighetsgränsen.

Den mark som inom Fortifikationsverkets fastighet även fortsättningsvis är allemansrättsligt tillgänglig och inte i huvudsak behövs för verksamhet och skötsel längs stängslet eller i övrigt planeras för utvidgning och skydd av anläggningens verksamhet bör förbli inom reservatsområdet. Här ingår bland annat flera mindre skogspartier som behöver viss skötsel från naturvårdssynpunkt.

Upphävandet rör delar av fastigheterna Ekerö Rörby 1:1 och 2:1, Drottningholm 1:1 samt Hogsta 4:1, och omfattar 25,0 hektar, av reservatets totalt 3228 hektar.

Ni kan överklaga beslutet

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vik. länsöverdirektör Claes Lindgren med handläggare Örjan Hallnäs som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör, tillika tf. samhällsbyggnadsdirektör Johanna Lindgren och jurist Tina Stuube medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Bilagor

1. Karta över upphävd del av Lovö naturreservat
2. Överklagandehänvisning regeringen

Kopia till

registraturen.fortifikationsverket@fortifikationsverket.se

Statens fastighetsverk, sfv@sfv.se

Ekerö kommun, info@ekero.se

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Trafikverket, stockholm@trafikverket.se

Statens jordbruksverk, jordbruksverket@jordbruksverket.se

Boverket, registraturen@boverket.se

Polismyndigheten, Polisområde Stockholm syd,

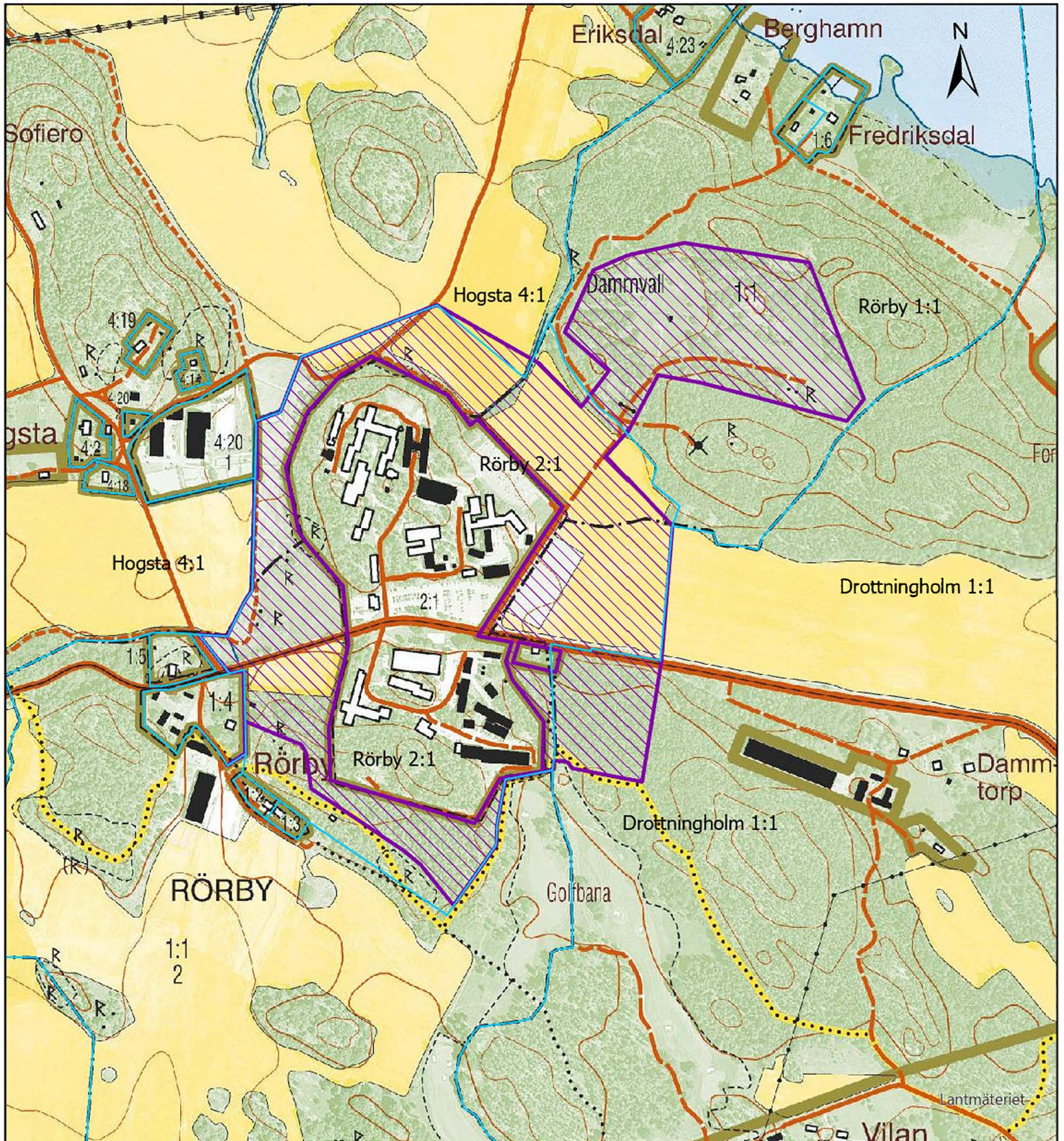
registrator.stockholm@polisen.se

Beslutskarta

Upphävande av del av Lovö naturreservat:
delar av fastigheterna Ekerö Drottningholm
1:1, Rörby 1:1, Rörby 2:1 och Hogsta 4:1

Bilaga 1
Tillhör Länstyrelsens beslut
Dnr. 511-38252-2023
2024-06-28

Bakgrundskarta © Lantmäteriet, 2024. Ur Geografiska Sverigedata, 106-2004/188-AB

 Del av Lovö naturreservatet vilken upphävs

 Fastighetsgränser, aktuella (Observera att svartstreckade fastighetsgränser på bakgrundskartan kan vara inaktuella.)

0 100 200 300 meter

1:7 500

Hur man överklagar hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** via e-post eller postadress och inte till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

* Införd i Dagens Nyheter 2024-07-17
 Svenska Dagbladet 2024-07-17